8

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
1447/2026

Ramazan Günlüğü

Tanıtım Şeması

Ayet

"Erkek veya kadın, kim mümin olarak iyi iş işlerse elbette ona hoş bir hayat yaşatacağız ve onların mükâfatlarını yapmakta olduklarının en güzeli ile vereceğiz."

(Nahl suresi, 97. ayet.)

Hadis

"Yalanı ve yalana göre hareket etmeyi terk etmeyenin yemeyi içmeyi bırakmasına Allah'ın ihtiyacı yoktur!"

(Buhârî, Savm, 8.)

Ramazan Sözlüğü

Kur'an-ı Kerim:
Yüce Allah'ın Peygamber Efendimize vahiy yoluyla bildirdiği ilahî kelamıdır. Kur'an ayet ve surelerden meydana gelir. Müminler için şifa, rahmet ve hidayet rehberi olan Kur'an-ı Kerim, İslam'ın temel kaynağıdır. Kur'an-ı Kerim'in içeriğini Yüce Allah'ın varlığı ve birliği, peygamberlerin tevhit mücadeleleri, sosyal ve ekonomik hayat ile ilgili düzenlemeler, haklar, ahiret hâlleri, ibadetler, ahlak gibi konular oluşturur. Müslümanlar hayatlarını Kur'an'da açıklanan itikadi, ahlaki ve sosyal ilkelere göre yaşamaya çalışırlar.

Mukabele
8. Cüz

Dua

"... Ey Rabb'im! Bana ve ana-babama verdiğin nimete şükretmemi ve razı olacağın yararlı iş yapmamı temin et. Benim için de zürriyetim için de iyiliği devam ettir. Ben sana döndüm. Ve elbette ki ben Müslümanlardanım."

(Ahkâf suresi, 15. ayet.)

Mâni

Hakk'ın bize ikramıdır
Müminlere ihsanıdır
Mübarek cuma gecesi
Müminlerin bayramıdır.

Esma-i Hüsna

El-Vehhâb

"Karşılık beklemeden veren, sınırsız ihsan ve ikramda bulunan"

Verince karşılıksız
Verir benim ilahım
İhsan eder hesapsız
El-Vehhâb'dır cevabım

Mustafa YILMAZ

Şehirler ve Mekânlar

Halilürrahman Külliyesi

Şanlıurfa'da bulunan Halilürrahman Külliyesi; cami, medrese ve hazîrelerden oluşur. Külliye içinde bölgenin önemli sembollerinden Balıklıgöl bulunmaktadır. Gölün bulunduğu yerin, Hz. İbrahim'in Nemrut tarafından ateşe atıldığı ve ateşin suya dönüştüğü yer olduğuna inanılır. Külliyenin en eski binası Halilürrahman Camii'dir. Abbasî halifelerinden Memun'un yaptırdığı tahmin edilen bu eser, Şanlıurfa'nın en eski camilerindendir. Kanuni Sultan Süleyman döneminde restore edilen cami, zamanla çeşitli değişikliklere uğrayarak 1810 yılında yapılan köklü onarım ile bugünkü şeklini almıştır. Mimari bakımdan Halilürrahman Külliyesi'nin en gösterişli birimleri, gölün kuzey kıyısını kaplayan Rıdvaniye Camii ile Rıdvaniye Medresesi'dir. Yıkılan hamamıyla birlikte başlı başına bir külliye niteliğinde olan bu yapılar, Rakka Valisi Rıdvan Ahmed Paşa tarafından 1717 yılında yaptırılmıştır.

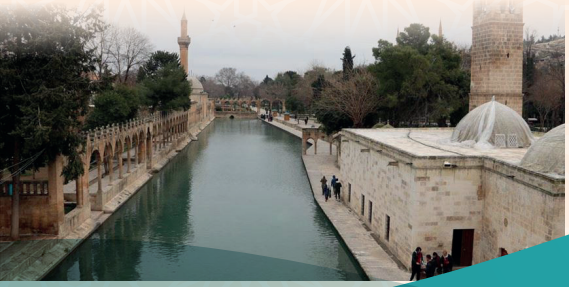

Yardımlaşma Adabı

- Güzel ve sevdiğimiz şeylerden vermeliyiz.
- Yardımı gösteriş olsun diye yapmamalıyız.
- Karşı tarafı incitmemeli ve utandırmamalıyız.
- Yardım etmeye önce yakın çevremizden başlamalıyız.
- Yardımlarımızı sadece Allah (c.c.) rızası için yapmalı, kimseden bir karşılık beklememeliyiz.

Sahabe Hayatları

Abdullah b. Abbas

619 yılında Mekke'de doğdu. Hz. Peygamber'in eşi, onun teyzesi olduğu için çocukluğunda bazı günler Hz. Peygamber'in evinde kalırdı. Hz. Peygamber, kendisine olan sevgisi ve bağlılığı sebebiyle onu takdir etmiş ve "Allah'ım, ona kitabı öğret ve dindeki anlayışını artır!" (Buhari, İlim, 17; Vudû', 10.) şeklinde dua etmiştir.

Abdullah b. Abbas, Hz. Peygamber'den en çok hadis rivayet eden âlim sahabilerdendir. Onun Kur'an-ı Kerim'in inceliklerini anlayıp yorumlaması ve tefsir ilmindeki üstünlüğü, daha ilk devirlerden itibaren bütün Müslümanlar tarafından kabul edilmiştir. Abdullah, fıkıh ilminde de önemli bir yere sahiptir. Yaşadığı dönemde Mekke'nin fıkıh otoritesi kabul edilmiştir.

Abdullah b. Abbas, hayatı boyunca Müslümanların birlik ve beraberliğini savunmuş, bunun gerçekleşmesi için de zaman zaman yetkilileri uyarmıştır. Yetmiş yaşlarında iken Taif'te vefat etmiştir.

Bir Nasihat

Mülkün sahibinin Allah (c.c.) olduğunu unutma.

Günün Sorusu

Oruç ne zaman farz kılınmıştır?

Oruç; Medine Dönemi'n¬de, hicretin ikinci yılında, şaban ayında farz kılınmıştır.

Sure

Ankebût Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 69 ayettir. Adını 41. ayette geçen, "örümcek" anlamındaki ankebût kelimesinden almıştır. Bu ayette, Yüce Allah'tan başkasına güvenenlerin durumu, evi güçsüz bir ağdan ibaret olduğu hâlde ördüğü ağa güvenen örümceğin durumuna benzetilir. Müminlerin Allah'a (c.c.) güvenmeleri, O'nun emirleri doğrultusunda hareket etmeleri gerektiğine dikkat çekilir. Ankebût suresinin ana konusu, doğru inanca sahip olmak ve bu çizgi üzere yaşamaktır. Sure, insanoğlunun başıboş yaratılmadığını, Allah'ın (c.c.) karşısında sorumlulukları olduğunu, dolayısıyla bir imtihan hayatı yaşadığını haber verir. Allah'ın (c.c.) gerçek müminlerle münafıkları mutlaka birbirinden ayıracağını bildirir.

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan, insanın içine dönmesi, kendi evine gelmesi mevsimidir. İçimizdeki evi unutuyoruz... Kendimiz olmayı, kendimize gelmeyi erteliyoruz. Bir lütuf olarak Rabbim, ramazanı hediye ediyor; bir ideal, bir ufuk sunuyor: Kendine dön! İçine, içindeki eve gel!

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Sufi kitap, İstanbul, 2015, s. 22.)

Şiir

Buyruğun Tut Rahman'ın

Buyruğun tut Rahman'ın, tevhide gel tevhide
Tazelensin imanın, tevhide gel tevhide.

Yaban yerlere bakma, cânın odlara yakma
Her gördüğüne akma, tevhide gel tevhide.

Mâsivâdan gözün yum, ne umarsan Hak'tan um
Gitsin gönülden hümum, tevhide gel tevhide.

Zahirde kalan kişi güç etme âsân işi
Gider gayri teşvişi, tevhide gel tevhide.

Şirki baştan savarsan, Hak bilmeye iversen
Yaradan'ı seversen, tevhide gel tevhide.

Emri yerine getir, erkenden işi bitir
Sıdk ile iman getir, tevhide gel tevhide.

Sen seni ne sanırsın, fâniye dayanırsın
Hoş bir gün uyanırsın, tevhide gel tevhide.
(...)

Aziz Mahmud Hüdâyi

Kültürümüzde Ramazan

Diş Kirası

İftara gelen misafire dış kirası vermek Osmanlı'dan günümüze ulaşan geleneklerden biridir. İftar veren hane sahipleri bu yolla, misafirlerine "Siz bizim sevap kazanmamıza vesile oldunuz." demiş olur. Böylece Müslümanlar, ramazanın paylaşma ve yardımlaşma ayı olduğunu hisseder.

Oruç Zamanı

Orucun, hicretin ikinci senesinde, şaban ayında, farz kılındığını hesaba katarsak eğer, müminler, geçerli bir bahanesi olup da kullarına kolaylıklar ihsan eyleyen Rabbi Rahim'in kendilerine tanıdığı ruhsatlardan faydalananlar ile nefislerine uyup tembellik edenler hariç, bin dört yüz kırk yıldır, her ramazanı oruçlu geçirirler.

Bu mübarek ay, Allah'ın zamanımızı tayin edelim diye gökyüzüne hem bir gece lambası hem de bir takvim gibi asıverdiği Kamer'in hallerine göre belirlendiğinden, miladî takvimdeki gibi yerinde çakılı kalan aylara benzemez.

Ay, gökyüzünün yüzünde, incecik bembeyaz ışıltılı bir kirpik gibi belirip, hilal olduğunda müjdelenir ve nurdan bir kandil gibi senenin bütün mevsimlerini dolanır. Hepsini tek tek ziyaret edip aydınlatır. Hiçbirinin hatırını yerde bırakmaz.

Sanki günler, aylar ve iklimler, "Ey mübarek bize de gel! Bizim vaktimizi de bereketlendir!" der gibi, Ramazan'ın kendilerine tesadüf etmesini beklerler. Beklerler ve bu şerefli mübarek misafir teşrif eylediğinde, "Ramazan geldi mi, zamana başka bir isim verilmez." diyerek isimlerini bir kenara bırakıp, artık onun ismi ile anılır ve biz bilsek de bilmesek de bundan nihayetsiz said ve şerefyâb olurlar...

Özkan Öze

(Hüzünlü Tebessümler, Uğurböceği Yayınları, İstanbul, 2021, s. 29-31.)